

COMUNICACIÓN INTERCULTURAL E COMERCIO INTERNACIONAL

MONTERO DOMÍNGUEZ, Xoán (ed.). 2013. *Traducción para la comunicación internacional*. Granada: Editorial Comares, col. Interlingua. ISBN: 9788490451045. 216 páxinas.

Esta obra, organizada como escolma de artigos científicos arredor de dous eixes estreitamente ligados: a comunicación intercultural e o comercio internacional, aparece nun momento en que eses campos revisiten unha enorme importancia nas relacións humanas e económicas nun mundo cada vez máis globalizado. O mesmo se constata no panorama académico, onde os plans de estudos de diversas carreiras converxen no seu interese por estes ramos aplicados de xeito multidisciplinar e cuxo nexo común son, sen dúbida, as relacións. Tamén coincide coa máis recente proposta de mestrado da Universidade de Vigo ao tratarse dunha especialización demandada desde múltiples sectores polo seu valor nas relacións económicas e humanas.

Na primeira sección desta obra, encontramos unha selección de artigos arredor da comunicación intercultural; se a comunicación se define nunha das súas acepcións como o “contacto dun sitio con outro a través dos distintos medios de comunicación”, cando engadimos o apéndice de intercultural temos que ese sitio se converte na entidade da cultura, entendida esta como paradigma de coñecementos, crenzas e costumes que caracterizan unha sociedade humana organizada.

Agora ben, se nos apartamos das definicións de dicionario, podemos dicir que estamos ante unha disciplina que afonda nas ori-

xes das culturas e nos mecanismos que empregan na súa extensión de cara ás demais, analizando analoxías e diverxencias da dimensión cultural, alén das áreas comúns ou hibridizadas polo contacto e a interacción, o que sen dúbida ten un peso notable nas relacións comerciais e internacionais.

Ligado estreitamente a esta disciplina, o segundo grupo de artigos de profesores e investigadores afonda sobre os aspectos prácticos das relacións interculturais a través de casos aplicados no eido do comercio internacional. A lingüística e logo a tradución como ramo aplicado é capaz de deitar luz sobre aspectos relacionais, tanto lingüísticos como culturais, que presentan unha incidencia directa na forma en que se desenvolven as operacións comerciais e relacións mercantís, razón que lle confire unha importancia capital a estas contribucións.

Así esta obra pretende ofrecer unha serie de postulados, tanto desde o punto de vista teórico como aplicado, cos que evidenciar a complexidade e variedade das relacións interculturais que se dan actualmente e sobre como se entenden ou xestionan desde a óptica dos estudos de tradución.

O volume abre cun limiar da profesora Laura Santamaria Guinot da Universidade Autónoma de Barcelona, seguido dunha presentación a cargo de Xoán Manuel Montero Domínguez, profesor da Universidade de Vigo e editor responsable da presente publicación.

O primeiro bloque sobre relacións interculturais comeza coa contribución de Álvarez Lugrís da Universidade de Vigo, quen afonda na lingüística de corpus como enfoque analítico de tradución e metodoloxía de investigación, ofrecendo toda a información relevante para a definición e clasificación dos corpus lingüísticos, alén de recursos para a selección de textos, a avaliación da súa representatividade e casos prácticos, como o propio corpus TECTRA desenvolvido desde a Universidade de Vigo. Este apartado da lingüística é a materialización da corrente descritivista en tradución aplicada á era dixital e unha resposta para a xestión de grandes volumes de textos.

A continuación, a profesora Áurea Fernández Rodríguez da mesma universidade explica a importancia da terminoloxía tanto na tradución de textos especializados, como no ensino do oficio de tradutor a través dos estudos universitarios. Debido á elevada especia-

lización sectorial e ao carácter da tradución como disciplina e recurso transversal, a adquisición e correcta xestión da terminoloxía é un requisito de calidade, polo que neste artigo se enumeran algunhas das claves para a correcta identificación, selección e uso de termos e textos especializados como fonte de documentación.

A publicación continúa co traballo de Ana Luna Alonso, que detalla o concepto de Tradución para os Servizos Culturais (TSC) en relación coa homónima materia de mestrado para logo afondar na mediación como necesidade estreitamente ligada a eses servizos, o que implican por parte dos estudantes, máis tarde profesionais e no desenvolvemento de competencias transversais, instrumentais e persoais. Esta información preséntase dunha forma práctica e clara de xeito que serve de guión para futuros alumnos do mestrado e desta materia de capital importancia no desenvolvemento das relacións interculturais e dos intercambios mercantís.

Seguindo na liña da especialización en tradución, o especialista Ramón Méndez González da Universidade de Vigo recolle un conxunto de reflexións sobre as necesidades e posibilidades actuais da tradución exemplificados a través da localización de videoxogos. Inseríndonos no cadro dun produto multimedia tan actual e de moda como o videoxogo, explicita as dificultades, requisitos técnicos e competencias necesarias para realizar un traballo de calidade adaptado a cada mercado concreto e público específico. Esta visión deste ámbito poliséxico e multimodal, onde a imaxe reviste ás veces tanta importancia como o texto, complétase con exemplos prácticos e casos reais.

A seguir, temos un artigo de Mª Ángeles Romasanta González onde se reflexiona sobre os espazos urbanos e a paratradución da identidade. A paratradución, concepto desenvolvido polo equipo de investigación da Universidade de Vigo, do que ela mesma forma parte, deita aquí unha ollada sobre o contexto urbano entendido como texto, como elemento xerador de sentido e sobre as relacións que se dan coa tradución, paratradución e a semiótica, de xeito que se consegue achegar a súa identidade e interpretala. Todo isto faise no contexto de Bilbao, una cidade que a autora coñece de primeira man e que serve como exemplificación desta corrente renovadora, que procura significado e significación a través de todo tipo de iconas, símbolos e elementos urbanos mediante códigos como o verbal, o visual e o icónico.

O profesor José Yuste Frías, especialista en (para)tradución e imaxe da Universidade de Vigo e *alma mater* do grupo de investigación «Tradución e Paratradución», ofrece nesta volta un relatorio sobre a paratradución da imaxe na publicidade internacional. Nesta visión que nos ofrece, a imaxe imponse sobre o texto como símbolo de expresión e transcende fronteiras achegando unha mensaxe que xa non vai dirixida para unha audiencia lingüística concreta. No entanto, como a imaxe non é un símbolo universal e válida para todos os contextos, tamén se recollen os aspectos paratradutivos que haberá que ter en conta para transmitir con éxito este signo en culturas alleas.

O propio editor da publicación, Xoán Montero Domínguez da Universidade de Vigo, ofrece outra reflexión sobre os conceptos de tradución e paratradución no campo audiovisual aplicados a un proxecto cinematográfico, especialidade na que traballa desde hai anos. No artigo contextualiza o mundo da tradución e a dobraxe no contexto de Galicia e máis concretamente da dobraxe de longametraxes de ficción ao galego, bosquexando a idiosincrasia e condicionantes dun sector e dunha administración autonómica cuxo apoio económico resulta fundamental para a realización de producións audiovisuais en lingua galega. Máis concretamente afóndase nas diferentes opcións e proceso de tradución para os guións cinematográficos e produtos audiovisuais desde o punto de vista sociocultural.

O profesor Xoán Manuel Garrido Vilariño da Universidade de Vigo abre a segunda sección desta publicación sobre comercio internacional cun artigo sobre o ensino e aprendizaxe da tradución especializada xurídica e administrativa francés-galego-francés. O relatorio comeza cunha contextualización da situación diglósica de Galicia entre galego e español e da centralización e unificación lingüística pretendida por parte das nacións con Estado para logo afondar nas implicacións, analoxías e diverxencias que isto supón para a tradución. Trátase do ensino e aprendizaxe en materia xurídica e administrativa entre dous contextos xurisdiccionais e lingüísticos ben diferenciados: un Estado cunha lingua única e centralizada e un Comunidade Autónoma, dentro do Estado español, con dúas linguas que conviven en situación diglósica.

A continuación, o profesor Jesús Meiriño Gómez trata a tradución económica e comercial realizando unha análise da linguaxe

metafórica que se emprega na prensa especializada. Este estudo, alén de falar do carácter especializado que se dá nos textos económicos e dos frecuentes recursos metafóricos que se poden encontrar, recolle as estratexias de tradución dos mesmos entre inglés e español. Tamén se explica dunha forma eminentemente práctica como este tipo de recursos aparecen por necesidades de conceptualización de cada lingua e a importancia que revisten en cadanseu contexto. Logo de definir e contrastar as características formais da linguaxe económica e comercial, enuméranse recursos para súa identificación e máis estratexias de tradución.

No artigo que segue, Fernando Moreiras Corral diseña o panorama transfronteirizo para a tradución xurídica nun artigo que presenta diversos contextos onde son necesarias as traducións xuradas alén dos criterios de aceptabilidade das mesmas. Máis concretamente, contextualízase a situación de varios países da Unión Europea e explícase a necesidade de certificación de documentación nun mundo cada vez máis globalizado pero onde se tende á utilización de impresos estándar plurilingües e onde se fomenta a mobilidade, neste caso no plano europeo.

Logo, continúa o profesor Óscar Ferreiro Vázquez da Universidade de Vigo cun artigo sobre subornos e recadación contextualizado a través do papel desempeñado polo intérprete perante a Audiencia de Indias no tempo da conquista e colonización americana. Nesta análise, preténdese deitar luz sobre a figura do intérprete como mediador lingüístico a quen se confiaba a encomenda de recadar os impostos cos conseguintes receos de que puidera cometer delitos ligados a subornos. Para isto, contextualízase a conquista a través dos cargos nomeados, Leis de Indias e procedementos adoitados pola coroa española para logo analizar unha serie de autos e disposicións que exemplifican as atribucións e cometidos deste personaxe clave.

Das Indias renacentistas, volvemos ao contexto local do Porto de Vigo de mans dun artigo conxunto de Pablo De Carlos Villamarín, Elisa Alén González e Ana Pérez González da Universidade de Vigo, onde analizan a súa situación e principais desenvolvementos no último decenio. Neste caso de análise aplicada, o porto de Vigo, como enclave destacado pola súa actividade comercial que move grandes volumes de mercadorías, será o propio obxecto

de estudo a partir dun abano de datos tirados das estatísticas nacionais de tráfico portuario e doutros datos onde se estuda a posición do porto de Vigo no plano internacional. Os diferentes aspectos tratados, complétanse con información e cifras precisas da última década, fórmulas de cálculo da súa representatividade estatística do porto e gráficas comparativas.

Para rematar, pecha o volume un texto de Sara Menor Conde, centrado na análise do réxime xurídico aplicable aos profesionais da tradución a partir da Lei de Propiedade Intelectual Española. Neste artigo afóndase no debate sobre a autoría dunha obra nova (derivada) por parte do tradutor e sobre os dereitos que este feito lle atribúe ao mesmo. Tamén se ofrece unha explicación contrastiva sobre a compatibilidade e dereitos da obra orixinal e da obra derivada, alén da confluencia e diverxencia das lexislacións nacionais e supranacionais na protección dos dereitos de autor e outros. En todo este cadro normativo, tamén cabe a reflexión sobre o papel do tradutor e a súa contribución aos contidos da nova obra derivada.

Ignacio Urrutia

urrutia.ignacio@gmail.com